

Analys av
Damallsvenska klubbarnas
ekonomi 2016

Svenska Fotbollförbundet
Gabriel Altun

Innehåll

Sammanfattning	3
Inledning	5
Damallsvenska klubbarnas resultat	5
Damallsvenska klubbarnas intäkter	7
Damallsvenska klubbarnas kostnader	11
Samband mellan klubbarnas kostnader och tabellposition	16
Elitlicensens regler i korthet.....	17
Damallsvenska klubbarnas egna kapital och soliditet	19

Analys av Damallsvenska klubbarnas ekonomi 2016

Sammanfattning

Sammanställningen bygger på inrapporterade siffror av de Damallsvenska klubbarna samt deras årsredovisningar och omfattar de klubbar som spelade i Damallsvenskan år 2016. Likt föregående år har tolv klubbar medverkat i Damallsvenskan, det innebär att en jämförelse mellan åren kan ske utifrån rapporterna som erhållits från klubbarna.

En sammanställning av de inskickade ekonomihandlingarna från klubbarna, vilka deltog i Damallsvenskan under 2016, visar att klubbarna redovisade ett sammantaget överskott avseende fotbollsverksamheten uppgående till + 1 692 tkr. Det ekonomiska resultatet var därför betydligt bättre 2016 än 2015 då resultatet uppgick till - 3 666 tkr. En bidragande orsak till förbättringen är nyuppflyttade Djurgårdens IF FF som vid årets slut har ett resultat på + 2 551 tkr, hårt arbete från övriga klubbar har även de bidragit till att vända den negativa trenden till positiv, trots uteblivna TV-intäkter under 2016. I Djurgården IF FF:s siffror ingår damfotbollen och Ungdomsverksamheten för både pojk och flickfotbollen.

Sex av klubbarna redovisade under 2016 ett ekonomiskt överskott, medan övriga hamnade på ett underskott. Fördelningen av antal klubbar som redovisar ett överskott eller ett underskott är relativt snarlik mellan åren.

Det samlade egna kapitalet för Damallsvenskan 2016 var + 22 582 tkr, (2015 +36 497 tkr, 2014 + 5 706 tkr). Totalt har det egna kapitalet för damallsvenskan sjunkit under året i jämförelse med 2015, vilket i sin tur är hänförligt till att AIKs damlag åkte ur den högsta serien 2015 varpå de egna kapitalet innefattade hela AIK Fotboll AB-koncernen (+29 581 tkr). Jämför man det egna kapitalet utan AIK Fotboll AB mellan 2014-2016 så ser vi trots det en positiv utvecklingskurva. Att det egna kapitalet varierar mellan åren är direkt hänförligt till vilka klubbar som spelar i Damallsvenskan.

Två klubbar redovisar ett negativt eget kapital under 2016 att jämföra med fyra klubbar föregående år.

Storlekspridningen på det egna kapitalet är varierat och den föreningen med störst eget kapital är nyuppflyttade Djurgårdens IF FF med + 15 540 tkr (inklusive ungdomsverksamheten pojk-och flick). Den föreningen med lägst eget kapital är KIF Örebro DFF. Noterbart är att en förening med flera sektioner oftast har ett större eget kapital.

Kristianstads DFF hade återigen ett negativt eget kapital i bokslutet 2016 och ska därför lämna in ett periodiserat bokslut per 31 augusti 2017 som ska visa positivt (eller noll) i eget kapital. Därutöver ska de för att beviljas elitlicens för säsongen 2018, upprätta en likviditetsplan, som visar att de klarar sina betalningar för återstående del av 2017, samt upprätta en prognos för helårsbokslutet, som visar minst noll i eget kapital 31 december 2017. Den andra klubben med ett negativt eget kapital KIF Örebro DFF har lämnat in en handlingsplan som visade att det egna kapitalet kommer att återställas till minst noll per 31 december 2017, handlingsplanen godkändes av licensnämnden.

Den genomsnittliga spelarsättningen uppgick år 2016 till 10 462 kr/månad per spelare vid 12 månaders anställning och antaget 22 spelare i en spelartrupp, att jämföra med 10 788 kr/månad 2015.

Under 2016 har klubbarnas genomsnittliga intäkter ökat med ca 19 procent jämfört med föregående år. Denna intäktsökning bör även ställas i relation till den genomsnittliga kostnadsökningen på ca 13 procent, vilket visar på en positiv ekonomisk utveckling trots ett uteblivet tv-avtal.

Procentuellt sett står Linköping FC för den största intäktsökningen under året med 23 procent, samtidigt som kostnaderna har sjunkit med 1 procent. Klubben har därmed lyckats hålla kostnaderna i nivå med föregående år och samtidigt öka reklam- och publikintäkter. Linköping FC lyckades även genomföra en sportsligt bra säsong genom att bli seriesegrare, med 20 vunna matcher.

FC Rosengård har i faktiska tal haft störst intäkts- och kostnadsökning, båda på en relativt lik nivå, det ska tilläggas att både dam- och herrfotbollen ingår i FC Rosengårds siffror likt föregående år. Damfotbollen står dock för majoriteten av intäkterna och kostnaderna.

Kopparbergs/Göteborg FC är den klubben som har lyckats minska sina kostnader mest med 30 procent, medan KIF Örebro DFFs intäkter sjunkit mest (32 procent) och därmed redovisar den största förlusten i Damallsvenskan 2016.

Under 2016 fick Damallsvenskan ett tungt besked om ett uteblivet Tv-avtal, många klubbar blev oroliga då det skulle betyda en stor ekonomisk förlust och mindre utrymme i media. Vissa klubbar hade även i sin budget för 2016 räknat med intäkter avseende sändningsrättigheter. Klubbarna fick dock inför budgetarbetet ett preliminärt besked från EFD att de måste jobba utifrån ett uteblivet Tv-avtal.

Det ska även tilläggas att en del klubbar hade nog svårare med den omställningen än andra. EFD skapade senare en webplattform där matcherna sändes. Trots uteblivna ersättningar i form av tv-pengar, som var en stor del av klubbarnas totala intäkter har vi sett en positiv ekonomisk trend i damfotbollen.

Slutligen kan konstateras att säsongen 2016 var ett bra år för Damallsvenskan med ökade intäkter och allmänt sett en ekonomi i balans.

*Svenska Fotbollförbundet
Gabriel Altun*

Inledning

Svenska Fotbollförbundet (SvFF) har kartlagt det ekonomiska utfallet i de Damallsvenska klubbarna för år 2016. Kartläggningen bygger på uppgifter inrapporterade av de Damallsvenska klubbarna samt deras årsredovisningar och omfattar de klubbar som spelade i Damallsvenskan år 2016.

I avsnittet om eget kapital ges som tilläggsinformation uppgifter om de till säsongen 2017 nyuppflyttade klubbarnas egna kapital, så att arbetsläget beträffande uppfyllandet av elitlicenskrav bättre beskrivs för aktuella klubbar.

Från och med år 2005, då med utgångspunkt från 2004 års bokslut, omfattar elitlicens även klubbarna i Damallsvenskan. Detta innebär bl. a. att de Damallsvenska klubbarna ska redovisa noll eller positivt eget kapital i årsredovisningen 2016 för att inte riskera sin licens inför säsongen 2018. Se vidare Anvisningar till elitlicensens ekonomikriterier, vilka återfinns på www.svenskfotboll.se/ekonomi.

Obs! Samtliga belopp i tabeller nedan i tkr om ej annat anges.

Damallsvenska klubbarnas resultat

Resultaten som framgår av denna analys avser endast fotbollsverksamheten i klubben, oavsett om andra sektioner finns med i föreningen.

Från år 2003 har svenska klubblag alla år deltagit i UEFA Women´s Champions League (UWCL), vilken arrangerades för första gången säsongen 2001-2002.

Resultatets beståndsdelar och utveckling åren 2012-2016

(tkr)

	<u>2016</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Driftresultat exklusive UWCL	-1 773	-6 531	-1 424	-14 501	-5 596
Driftresultat inklusive UWCL	-626	-5 882	-1 130	-13 715	-6 343
Spelaromsättningsnetto	237	675	-546	33	35
Finansnetto	2 082	1 541	418	-304	-68
Res före extraord & bokslutsdisp	1 692	-3 666	-1 258	-13 986	-6 377
Extraord poster & bokslutsdisp	0	0	0	0	390
Redovisat resultat exkl UWCL	545	-4 315	-1 552	-14 772	-5 239
Redovisat resultat inkl UWCL	1 692	-3 666	-1 258	-13 986	-5 986

Tabell 1

De 12 Damallsvenska klubbarna redovisade år 2016 tillsammans ett överskott exklusive extraordinära poster och bokslutsdispositioner av fotbollsverksamheten, uppgående till + 1 692 tkr (2015: - 3 666 tkr). Vilket i sin tur är en väsentlig förbättring jämfört med föregående år. Som framgår av tabell 2 nedan, redovisade sex klubbar ett resultatöverskott och sex klubbar ett underskott. Ökade intäkter för spel i UWCL och finansnetto lyfte Damallsvenskans totala resultat 2016.

Driftresultatet inklusive UWCL, vilket exkluderar spelaromsättningsnettot (spelarköp/försäljning samt in- och uthyrning av spelare), finansnettot samt extraordinära poster och bokslutsdispositioner uppgick år 2016 till – 626 tkr (2015: - 5 882 tkr).

Det redovisade resultatet från spel i UWCL uppgick år 2016 till + 1 147 tkr (2015: + 649 tkr). Resultatskillnaden mellan åren kan till viss del bero på hur långt man kommer i turneringen samt att kostnader för resor kan påverka utfallet mellan åren.

Klubbarna i Damallsvenskan redovisade ett överskott på sista raden av verksamheten, exklusive UWCL, på + 545 tkr för år 2016 (2015: - 4 315 tkr).

Sett ur ett femårsperspektiv var 2016 ett bra ekonomiskt år i jämförelse med tidigare år.

Resultat per Damallsvensk klubb 2016, tkr

	Redovisat resultat	Drift- resultat ex UWCL	UWCL	Spelar- oms.netto	Finans- netto
Djurgårdens IF FF 1)	2 551	2 528	0	0	23
FC Rosengård 2)	1 766	1 148	679	0	-61
Linköpings FC	1 026	-269	0	331	964
Kristianstads DFF	541	572	0	0	-31
Mallbackens IF	140	-520	0	-10	670
Kopparbergs/Göteborg FC	33	34	0	8	-9
Vittsjö GIK	-2	-508	0	-43	549
Umeå IK FF	-409	-392	0	0	-17
Eskilstuna United DFF	-470	-935	468	0	-3
Piteå IF	-651	-651	0	0	0
Kvarnsvedens IK	-1 100	-1 100	0	0	0
KIF Örebro DFF	-1 733	-1 680	0	-49	-3
* Damallsvenskan totalt	1 692	-1 773	1 147	237	2 082

Tabell 2

1) Avser dam- och ungdomsverksamheten (Pojk och flick)

2) Avser både dam- och herrfotbollen.

Det redovisade resultatet och driftresultatet varierar kraftigt mellan klubbarna. Av tabell 2 framgår respektive resultat per klubb. I driftresultatet är räntenetto och extraordinära poster, UWCL samt spelaromsättningsnettot exkluderade.

I spelaromsättningsnetto ingår i resultaträkningen redovisade spelarförsäljningar och spelarköp samt spelaruthyrning och spelarinhyrning. Ingen av klubbarna balanserar utgifter för spelarförvärv, utan alla spelarköp har gått direkt mot resultatet. Ingen avskrivning sker således på spelarrättigheter. Det innebär att klubben tar kostnaden för spelarförvärv samma säsong som spelaren ansluter till klubben, trots att spelarkontraktet kan avse fler säsonger.

Driftresultatet och det redovisade resultatet för Linköpings FC skiljer sig betydligt mer än övriga klubbar, vilket till största delen är hänförligt till finansnettot som avser en återbetalning av ett tidigare lämnat aktieägartillskott.

De redovisade resultaten för flersektionsklubbar avser endast fotbollsverksamheten, vilket innebär att övriga sektioners resultat inte ingår i underlaget. I eventuella koncerner ingår de delar av koncernen som avser själva fotbollsverksamheten. Eventuella dotterbolag som inte bedriver fotbollsverksamhet ingår därför inte heller i underlaget.

Tre klubbar har redovisat ett resultat på över 1 000 tkr, två av dessa hamnade även etta respektive tvåa tabellmässigt. Eskilstuna United som slutar på en tredjeplats säsongen 2016 redovisar ett resultat på – 470 tkr.

Nyuppflyttade Djurgården IF FF redovisade det klart största resultatet på + 2 551 tkr, följt av FC Rosengård + 1 766 tkr. Medlemsintäkter och bidrag (privata och statliga) står för en stor del av Djurgården IF FF omsättning (som även innehåller pojkfotboll) och en bidragande orsak till det goda resultatet. I FC Rosengårds resultat ingår nettointäkter för spel i UWCL om 679 tkr, vilket är en bidragande orsak till det positiva resultatet.

KIF Örebro DFF redovisar däremot lägst resultat i Damallsvenskan 2016 på – 1 733 tkr (2015: +969), vilket kan förklaras i uteblivna UWCL intäkter då klubben föregående år deltog i turneringen samt uteblivna Tv – intäkter. Det i kombination med att kostnaderna ligger i nivå med föregående år kan delvis förklara den ekonomiskt negativa utvecklingen för KIF Örebro DFF.

Damallsvenska klubbarnas intäkter

Damallsvenska klubbarnas totala intäkter åren 2007 – 2016, tkr

	<u>2016</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>	<u>2009</u>	<u>2008</u>	<u>2007</u>
Drift exkl spelarförsäljning och UWCL	117 462	98 311	92 099	96 949	90 911	81 350	67 690	69 884	60 578	52 811
UWCL	2 430	1 760	1 227	2 083	265	160	380	447	586	493
Spelarförsäljning	548	1 374	136	316	237	429	370	400	1 031	112
Finansiella intäkter	2 274	1 627	547	3	12	28	1	7	27	363
Extraord o boksl.disp	0	0	0	0	390	0	301	0	0	0
* Totalt	122 714	103072	94 009	99 351	91 815	81 967	68 742	70 738	62 222	53 779
* Genomsnitt/klubb	10 226	8 589	8 546	8 279	7 651	6 831	5 729	5 895	5 185	4 482
* Drift i % av totalt	96%	95%	98%	98%	99%	99%	98%	99%	97%	98%

Tabell 3

De Damallsvenska klubbarnas intäkter uppgick 2016 till 122 714 tkr (2015: 103 072 tkr). Intäkterna har under de senaste tio åren fluktuerat, men visar en stadig tillväxt de senaste åren. 2014 är dock ett undantagsfall då endast 11 klubbar spelade i Damallsvenskan. Den procentuella ökningen mellan åren varierar, vilket till viss del beror på vilka klubbar som finns representerade under året. En positiv trend har noterats under året då intäkterna ökat med 19 procent jämfört med 2015.

Intäkterna från UCWL beror på om några klubbar deltar i UEFA-spel under aktuellt år, samt hur långt de går i turneringen. Under säsongen 2016/2017, deltog två klubbar i UEFA-spel, FC Rosengård samt Eskilstuna United DFF.

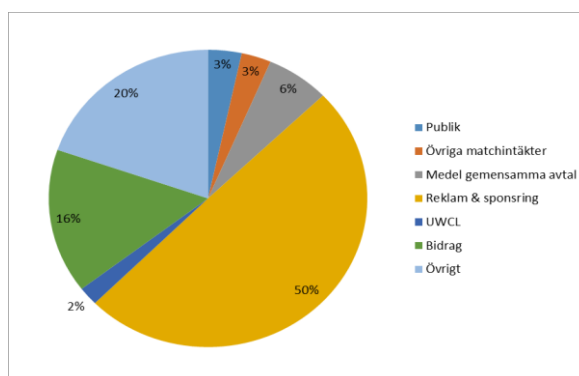
Spelarförsäljningar är en post som varierar från år till år, de senaste åren har intäkterna från spelarförsäljningar legat på en relativ jämn nivå. 2015 sticker dock ut med en betydligt högre spelarförsäljning än 2016 och tidigare år. Detta beror på att FC Rosengård stod för 982 tkr av dessa. De finansiella intäkterna under 2016 är betydligt högre än tidigare år, vilket beror på att Linköping FC likt föregående år, har fått ett tidigare lämnat kapitaltillskott återbetalt samt att Mallbackens IF erhållit utdelning från dotterbolag.

Fördelningen av intäkterna kan skilja sig något beroende på hur klubbarna har redovisat. De genomsnittliga intäkterna per klubb har ökat med 19 procent till 10 226 tkr (2015: 8 589 tkr), vilket korrelerar med intäktsökningen och bör ställas i relation till kostnadsökningen på 13 procent. Det innebär alltså att intäkterna har ökat mer än kostnaderna under 2016, vilket får ses som en god utveckling. (se vidare damallsvenska klubbarnas kostnader).

Intäktsjämförelse mellan åren 2016 och 2015, tkr

	<u>2016 (12</u> <u>klubbar)</u>	<u>Andel</u>	<u>2015 (12</u> <u>klubbar)</u>	<u>Andel</u>	<u>Förändring</u>	<u>Förändr</u> <u>tkr</u>
Publik	4 088	3%	4 965	5%	-18%	-877
Övriga matchintäkter	3 613	3%	2 546	2%	42%	1 067
Medel gemensamma avtal	7 688	6%	19 051	18%	-60%	-11 363
Reklam & sponsring	59 622	49%	51 749	50%	15%	7 873
Lotterier	904	1%	702	1%	29%	202
UWCL	2 430	2%	1 760	2%	38%	670
Medlemsintäkter	3 813	3%	916	1%	316%	2 897
Bidrag	18 830	15%	9 666	9%	95%	9 164
Övrigt	18 904	15%	8 715	8%	117%	10 189
* Summa drift exkl spelarförs	119 892	98%	100 070	97%	20%	19 822
Spelarförsäljning	548	0%	1 374	1%	-60%	-826
Finansiella intäkter	2 274	2%	1 627	2%	40%	647
Extraordinärt & bokslutsdisp	0	0%	0	0%	0%	0
** Totala intäkter	122 714	100%	103 071	100%	19%	19 643

Tabell 4

Likt 2015 deltog tolv klubbar i 2016 års upplaga av Damallsvenskan. Den procentuella förändringen varierar mellan åren, en viss osäkerhet kan även råda kring om klubbarna har fyllt i den ekonomiska rapporteringen enligt samma principer under alla år, varför försiktighet måste rådas angående slutsatser.

Att locka till sig en större publik har varit en stor utmaning för klubbarna under många år, med många olika konkurrerande idrotter på orten, såväl exempelvis handboll som herrfotboll. Detta speglas även i årets publikintäkter, där vi trist nog kan se en minskning med 18 procent. Eskilstuna United DFF var dock återigen den klubben som lockade till sig flest åskådare per match, i snitt ca 1 970 åskådare (2015: 2 641) och vann därmed publikligan för 2016 trots ett publik tapp jämfört med 2015.

Medel gemensamma avtal, är tänkt att inkludera alla de ersättningar som klubbarna får via Elitfotboll Dam (EFD) och Damallsvenskans intresseorganisation. Dessa medel innehåller ersättningar från Svenska spel, spelarutvecklingsmedel, gemensamma marknadsprojekt och diverse bonusar. I jämförelse med föregående år står dessa endast för 6 procent av de totala intäkterna, posten har även sjunkit med 60 procent jämfört med 2015. Anledningen till den stora förändringen är att klubbarna fick ett tungt besked om att det tidigare Tv-avtalet som löpte ut 2015, inte skulle förlängas, samt att man inte lyckades få till ett avtal med andra medieaktörer. Ett avtal som stod för majoriteten av intäkterna hos klubbarna, var alltså ett avslutat kapital. Av den totala ersättningen som klubbarna erhållit från EFD under 2016 avses 33 procent för spelarutveckling 15-19 år.

Reklam och sponsor intäkter har ökat med 15 procent och står för ca 50 procent av de totala intäkterna, vilket är i nivå med föregående år. En väldigt betydande och viktig ökning för många klubbar, för att kompensera uteblivna Tv-intäkter. Ett hårt arbete med att skapa nya och öka nuvarande intäktskällor har lett till att klubbarna har kunnat klara sig bra under 2016. Likt 2015 har FC Rosengård de högsta reklam och sponsorintäkterna och står för nästan 38 procent av dessa intäkter, följt av Kopparbergs/Göteborg FC som står för 14 procent av de totala reklam och sponsorintäkterna. Skillnaden är således väldigt stor mellan klubbarna. De ska även tilläggas att klubbarna har olika förutsättningar för att skapa höga sponsorintäkter, mycket beroende på i vilken ort de verkar och de konkurrenter och förutsättningar som finns där. Det kan också vara så att det finns utvecklingspotential beträffande försäljningsorganisationen i en del klubbar.

Bidrag och medlemsintäkter har ökat med 95 respektive 316 procent, vilket kan förklaras i Djurgården IF FF uppgång till Damallsvenskan. Klubben har med sin stora förening och ungdomsverksamhet medverkat till att medlemsintäkterna ökat kraftigt mellan åren. Att medlemsintäkter och bidrag varierar från år till år är direkt hänförligt till vilka klubbar som spelar i Damallsvenskan och hur stor föreningen är.

En annan post som kan variera kraftigt mellan åren är spelarförsäljningar, vilket även syns under 2016. Det positiva i detta sammanhang är att klubbarna inte är beroende av spelarförsäljningar för att klara ekonomin, och därmed inte behöver förlita sig på övergångar för att få ihop ekonomin.

Intäkter per klubb 2016 och 2015, tkr

	År 2016	År 2015		
	<u>Intäkter</u>	<u>Intäkter</u>	<u>Förändring</u>	<u>Förändring</u>
				<u>%</u>
FC Rosengård 1)	29 006	26 795	2 211	8%
Djurgårdens IF FF 2)	22 545	Elitettan		
Eskilstuna United DFF	10 734	9 627	1 107	11%
Linköpings FC	10 427	8 461	1 966	23%
Kopparbergs/Göteborg FC	9 316	11 682	-2 366	-20%
Piteå IF	8 437	8 611	-174	-2%
Umeå IK FF	6 472	6 074	398	7%
KIF Örebro DFF	5 824	8 581	-2 757	-32%
Kristianstads DFF	5 716	5 256	460	9%
Mallbackens IF	4 790	5 105	-315	-6%
Vittsjö GIK	4 660	5 396	-736	-14%
Kvarnsvedens IK	2 513	Elitettan		
Hammarby IF DFF	Elitettan	4 498		
AIK	Elitettan	1 358		
* Damallsvenskan totalt	120 440	101 444		

Tabell 5

1) Avser dam- och herrfotbollen.

2) Avser dam- och ungdomssammansattheten (Pojk och flick)

I tabellen ovan redovisas klubbarnas intäkter inklusive både spelarförsäljning och UWCL, men exklusive finansiella och extraordinära intäkter.

År 2016 var som tidigare nämnt ett speciellt år ekonomiskt, många klubbar hade i sin budget för 2016 räknat med intäkter avseende sändningsrättigheter. Beskedet över utebliven ekonomisk ersättning för Tv-avtal kom i slutet av 2015, klubbarna fick dock ett besked från EFD under november att besvikelsen kunde bli ett faktum och att de behöver jobba utifrån det. Av den anledningen hade nog en del klubbar svårare med omställningen än andra. Det i sin tur märks tydligt bland annat hos Kopparbergs/Göteborg FC och KIF Örebro DFF som har haft minskade intäkter på 20 respektive 32 procent, en del av KIF Örebro DFF sjunkande omsättning kan även förklaras i uteblivet UEFA-spel 2016. KIF Örebro DFF var förövrigt den klubb som hade den högsta omsättningsökningen 2015 med hela 46 procent.

FC Rosengård fortsätter att röra sig med helt andra resurser än övriga lag, redovisade intäkter för 2016 uppgår till 29 006 tkr vilket är en förbättring med 8 procent jämfört med 2015. Ökade reklam och sponsorintäkter är en bidragande orsak till omsättningsökningen. Gapet till övriga klubbar är således fortsatt väldigt stort trots att siffrorna även avser herrfotbollen. Procentuellt står Linköping FC för den största ökningen, detta är direkt hänförligt till ökade publikintäkter och varumärkesförstärkning. Totalt ökade fem klubbar sina intäkter och fem klubbar minskat dessa.

Spridningen av intäkterna är stor även mellan övriga klubbar. Som tidigare nämnt kan detta dels bero på hur aktivt man arbetar i klubbarna med denna typ av frågor, framför allt kring reklamintäkter, intresset på orten kring fotboll i allmänhet och den aktuella klubben i synnerhet, men framförallt hur stor konkurrens som finns från andra idrotter eller liknande. Olika klubbar har olika förutsättningar att utvecklas genom att bygga sitt lokala varumärke och på så sätt öka intäkterna, samt hitta former

för samverka med samarbetspartners och aktivt jobba med att hela tiden hitta nya partners.

Damallsvenska klubbarnas kostnader

Damallsvenska klubbarnas totala kostnader åren 2007 – 2016,

	<u>2016</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>	<u>2009</u>	<u>2008</u>	<u>2007</u>
Drift ex spelarkostn	118 847	104 412	93 309	104 568	96 338	83 830	67 539	74 645	68 078	53 771
UWCL	1 283	1 111	933	1 297	988	0	917	1 246	1 410	519
Spelarförvärv	324	699	682	282	244	419	110	323	221	271
Avskrivningar	374	217	214	519	151	168	158	106	132	120
Jfrstör post	0	212	0	6 364	0	0	0	0	0	0
Fin kostnader	192	87	129	307	80	79	2 083	716	73	67
* Totalt	121 020	106 738	95 267	113 337	97 801	84 496	70 807	77 036	69 914	54 748
* Snitt/klubb	10 085	8 895	8 661	9 445	8 150	7 041	5 901	6 420	5 826	4 562
* Drift i % av tot	98%	98%	98%	92%	99%	99%	95%	97%	97%	98%

Tabell 6

De Damallsvenska klubbarnas totala kostnader uppgick år 2016 till 121 020 tkr (2015: 106 738 tkr), vilket är en procentuell ökning med 13 procent.

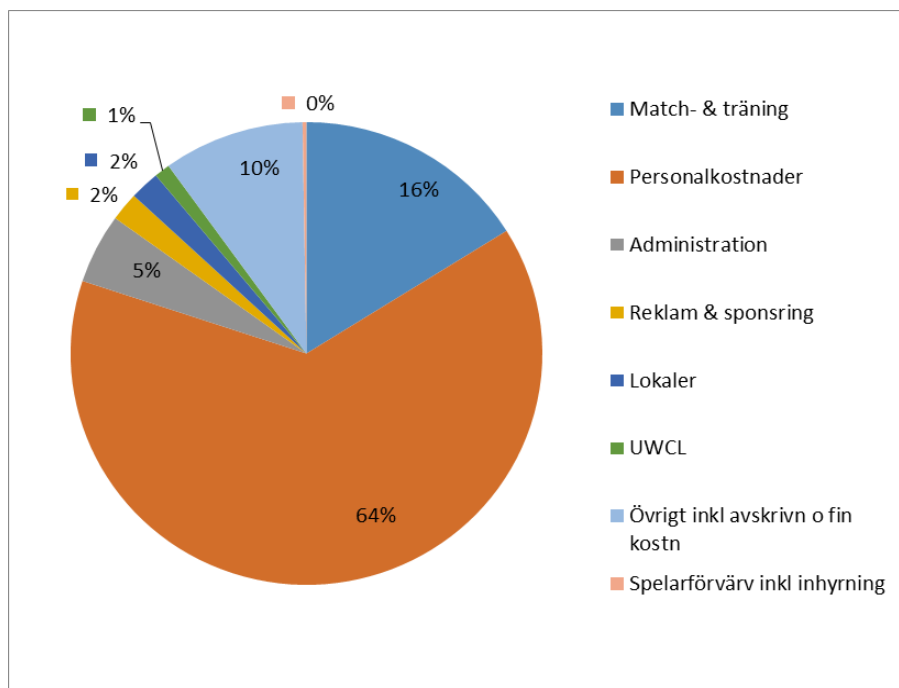
Genomsnittlig kostnad per klubb uppgår till 10 085 tkr (2015: 8 895), årets totala kostnader och snitt kostnad per klubb är alltså den högsta på en 10 års period.

En kostnadsökning bör även ställas i relation till intäkterna som också varit på en 10 års högsta nivå under 2016, intäkterna har som tidigare nämnt ökat med 19 procent vilket är 7 procent mer än kostnaderna. Detta anses vara positivt och ett steg i rätt riktning när kostnaderna inte ökar mer än intäkterna.

Kostnadsjämförelse mellan 2016 och 2015, tkr

	<u>2016</u>	<u>Andel</u>	<u>2015</u>	<u>Andel</u>	<u>Förändr</u> <u>%</u>	<u>Förändr</u> <u>tkr</u>
Match- & träning	19 502	16%	19 426	18%	0%	76
Personalkostnader	77 407	64%	68 324	64%	13%	9 083
Administration	5 893	5%	4 415	4%	33%	1 478
Reklam & sponsring	2 408	2%	2 192	2%	10%	216
Lokaler	2 468	2%	2 289	2%	8%	179
UWCL	1 303	1%	1 111	1%	17%	192
Övrigt	11 149	9%	7 766	7%	44%	3 383
* Summa drift kostnader	120 130	99%	105 523	99%	14%	14 607
Spelarförvärv inkl inhyring	324	0%	699	1%	-54%	-375
Avskrivningar m/i & byggnader	374	0%	217	0%	72%	157
Jämförelsestörande poster	0	0%	212	0%	0%	-212
Finansiella kostnader m m	192	0%	87	0%	121%	105
* Totalt	121 020	100%	106 738	100%	13%	14 282

Tabell 7

Fördelningen av kostnaderna för 2016 är snarlik fördelningen föregående år. Personalkostnader är dominerande, vilket är naturligt då klubbarna bedriver tjänsteproducerande verksamhet vilket innebär att spelare, ledare och kanslipersonal är klubbarnas främsta resurser. För att bedriva en professionell fotbollsverksamhet krävs mer resurser samtidigt som högre krav har ställts på kanslipersonal och tränare under senare år, vilket gör att personalkostnader succesivt ökar under åren. Klubbarnas kostnader för totala personalkostnader under 2016 uppgår till 77 407 tkr (2015: 68 324 tkr) och stod för 64 procent (2015: 64 procent) av de totala kostnaderna.

Efter personalkostnaderna står administration och övriga kostnaderna för den största ökningen i faktiska tal, FC Rosengård och Djurgården IF FF står tillsammans för 69 procent respektive 74 procent av dessa kostnader.

Samtliga poster har i princip ökat jämfört med föregående år förutom spelarförvärv som sjunkit med 52 procent. Likt spelarförsäljningar är detta en post som kan variera från år till år beroende på spelarbehov, samtidigt kan det vara ett tecken på att klubbar väljer att satsa på spelare från det egna ledet och ger de chansen i A-laget, istället för att köpa in nya spelare år efter år.

Spelarersättningen

Spelarersättningarnas utveckling, 2007 - 2016

Exklusive sociala avgifter

(tkr)

	<u>2016</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>	<u>2009</u>	<u>2008</u>	<u>2007</u>
Spelarers	33 148	34 177	30 233	35 506	34 872	23 988	22 723	22 828	21 421	14 470
Driftkostn exkl rtor, spel.förvärv	120 130	105523	94 242	105866	97 326	83 830	68 456	75 891	69 546	54 561
Förändr spelarers	-3%	4%	-7%	2%	45%	6%	0%	7%	48%	13%
Spelarers/driftkostn	28%	32%	32%	34%	36%	29%	33%	30%	31%	27%
Spelarers genom- snitt/klubb	2 762	2 848	2 748	2 959	2 906	1 999	1 894	1 902	1 785	1 206

Tabell 8

Spelarlöner är redovisade exklusive sociala avgifter.

Spelarersättningarnas utveckling (exkl sociala avgifter) över en tioårsperiod framgår av uppställningen ovan. Den genomsnittliga spelarersättningen minskade med tre procent från 2015. Ett snitt som är på 5 årslägsta då damallsvenskan endast bestod av 11 klubbar 2014, vilket gör att en direkt jämförelse blir svår. Spelarersättningar har alltså minskat medan totala personalkostnader har ökat med 13 procent vilket framgår i tabell 7, det kan delvis förklaras i att en del klubbar förstärkt med personal på kanslisidan samt att klubbar satsar på egna talanger och därför sänkt kostnaden för spelarlöner.

Viss osäkerhet råder även kring om klubbarna alla år rapporterat enligt samma principer, varför försiktighet måste råda angående slutsatser rörande storleken på spelarersättningarna.

Den genomsnittligt beräknade spelarersättningen

Den genomsnittliga spelarersättningen uppgick år 2016 till 10 462 kr/månad per spelare vid 12 månaders anställning och antaget 22 spelare i spelartruppen, att jämföra med 10 788 kr/månad 2015. Observera dock att detta bara är ett beräknat genomsnitt, spannet mellan ersättningarna mellan olika lag och till olika spelare är stort. För ett antal spelare i en spelartrupp är det idag möjligt att försörja sig på att spela fotboll, men långt ifrån hela spelartruppen har den möjligheten. En del spelare har också individuella sponsorkontrakt, som möjliggör att de lättare kan leva på sin fotboll, vilket inte syns i klubbens siffror.

Spelarersättningarnas andel av driftskostnaderna

Spelarersättningarnas andel av driftskostnaderna har sjunkit till 28 procent, vilket är i linje med förändringen av årets spelarersättningar. Det är även normal nivå sett till en tioårsperiod där klubbarna legat mellan 27-36 procent.

Personalkostnadernas andel av intäkterna i Damallsvenskan

De genomsnittliga personalkostnaderna i förhållande till intäkterna ligger på 64 procent (2015: 67 procent), vilket är en minskning från föregående år.

Inom herrfotbollen i Europa talar man om personalkostnadernas andel av klubbens intäkter. På UEFA-nivå har man som riktlinje att de totala personalkostnaderna inte bör överstiga 70 procent av klubbens intäkter för att inte riskexponeringen ska bli för stor. För man över resonemanget på Damallsvenskan kan man notera att de sammanlagda totala personalkostnaderna utgör 64 procent av intäkterna, vilket innebär att genomsnittet i Damallsvenskan hamnar under den kritiska gränsen enligt UEFA:s riktlinjer. Sju klubbar ligger över den rekommenderade gränsen vilket framgår av tabellen nedan.

Utifrån ett finansiellt riskperspektiv innebär en lägre procentuell andel också en lägre finansiell risk. Vid val av finansiell risknivå enskilda år mätt på detta sätt påverkas givetvis detta beslut också av hur stort det egna kapitalet är i den enskilda klubben samt vilken verksamhetsrisk klubben är villig att ta, i form av risk för sämre sportsliga resultat på sikt genererar lägre framtida intäkter.

Totala personalkostnader i förhållande till intäkter

	Int 2016	Pers kostn 2016	Personalkostn/intäkter
FC Rosengård 1)	29 006	14 241	49%
Djurgårdens IF FF 2)	22 545	12 801	57%
Eskilstuna United DFF	10 734	6 890	64%
Linköpings FC	10 427	7 433	71%
Kopparbergs/Göteborg FC	9 316	6 984	75%
Piteå IF	8 437	6 812	81%
Umeå IK FF	6 472	4 291	66%
KIF Örebro DFF	5 824	4 328	74%
Kristianstads DFF	5 716	3 897	68%
Mallbackens IF	4 790	3 517	73%
Vittsjö GIK	4 660	4 101	88%
Kvarnsvedens IK	2 513	2 111	84%
Summa	120 440	77 406	64%

Tabell 9

1) Avser dam- och herrfotbollen.

2) Avser dam- och ungdomsverksamheten (Pojk och flick)

Personalkostnadernas andel av klubbens intäkter skiljer sig ganska mycket från klubb till klubb, där sju klubbar ligger över gränsvärdet.

Noterbart är att i dessa siffror ingår totala personalkostnader och inte enbart spelarsättningar. Klubbarna med minst intäkter har således även högst personalkostnader i förhållande till intäkter, vilket bedöms rimligt då en klubbs största kostnad är löner. Linköping FC, FC Rosengård och Djurgården IF FF är de klubbarna som betalat ut högst löner under 2016, dessa klubbar hamnade även på en 1,2 och 6 plats i tabellen. En klubb med högre intäkter kan även betala ut högre löner, och de klubbarna med högst intäkter kommer fortsätta att ha de starkaste trupperna med en större möjlighet att hamna i de översta skiktet i tabellen.

Kostnader per klubb 2016 och 2015, tkr.

Exklusive avskrivningar, extra ordinära kostnader och finansiella kostnader

	År 2016	År 2015		
	<u>Kostnader</u>	<u>Kostnader</u>	<u>Förändring</u>	<u>Förändring</u>
FC Rosengård 1)	27 134	24 926	2 208	9%
Djurgårdens IF FF 2)	19 849	Elitettan		
Eskilstuna United DFF	11 200	9 515	1 685	18%
Linköpings FC	10 332	10 434	-102	-1%
Kopparbergs/Göteborg FC	9 274	11 622	-2 348	-20%
Piteå IF	9 083	8 615	468	5%
KIF Örebro DFF	7 553	7 394	159	2%
Umeå IK FF	6 864	7 076	-212	-3%
Mallbackens IF	5 259	4 926	333	7%
Vittsjö GIK	5 210	5 724	-514	-9%
Kristianstads DFF	5 083	6 242	-1 159	-19%
Kvarnsvedens IK	3 613	Elitettan		
AIK	Elitettan	5 381		
Hammarby IF DFF	Elitettan	4 366		
* Damallsvenskan totalt	120 454	106 221	14 233	13%

Tabell 10

1) Avser dam- och herrfotbollen.

2) Avser dam- och ungdomsverksamheten (Pojk och flick)

FC Rosengård hamnar återigen överst på listan över den klubb med högst kostnader, en ökning med 8 procent jämfört med föregående år vilket korrelerar med intäktsökningen. Eskilstuna United DFF är den klubb som procentuellt haft störst ökning med 18 procent, det innebär att kostnaderna ökat mer än intäkterna under 2016.

Både FC Rosengård och Eskilstuna United DFF spelade ute i Europa säsongen 2016, att kostnadssidan ökar i samband med detta bedöms därför rimligt. Som tidigare nämnt krävs även mer resurser och tid för att bedriva en professionell fotbollsverksamhet med en långsiktig strategi, allt från den dagliga hanteringen av redovisning, administration till högre krav på ledning och styrelse.

Kopparbergs/Göteborg FC var tillsammans med Kristianstads DFF de klubbarna som sänkte sina kostnader mest med 20 respektive 19 procent.

Kopparbergs/Göteborg FC minskade kostnader ligger i linje med klubbens minskade intäkter. Kristianstad DFF har däremot under en längre period jobbat efter en hand-

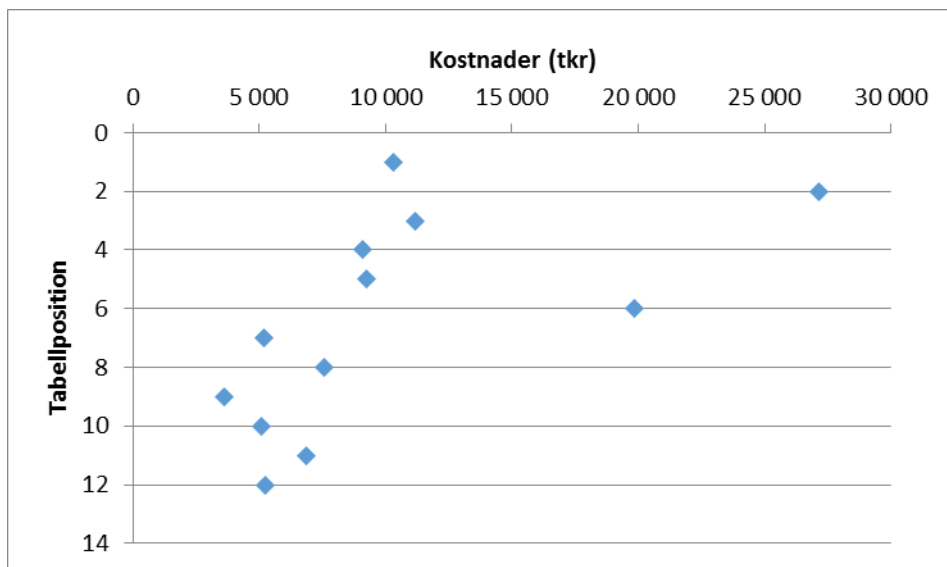
lingsplan och därför varit pressade att vända den negativa trenden, klubben har lyckats minska sina kostnader samtidigt som intäkterna har ökat med 9 procent vilket är glädjande. Klubben hade dock per sista december 2016 fortsatt negativt eget kapital, ett periodiserat bokslut per 31 augusti 2017 kommer därför att lämnas in.

Samband mellan klubbarnas kostnader och tabellposition

Kostnadsrangordning och tabellposition

	<u>Rangordning efter kost-</u> <u>nader</u>	<u>Tabellposition</u>
FC Rosengård	1	2
Djurgårdens IF FF	2	6
Eskilstuna United DFF	3	3
Linköpings FC	4	1
Kopparbergs/Göteborg FC	5	5
Piteå IF	6	4
KIF Örebro DFF	7	8
Umeå IK FF	8	11
Mallbackens IF	9	12
Vittsjö GIK	10	7
Kristianstads DFF	11	10
Kvarnsvedens IK	12	9

Tabell 11

Linköping FC vinner Damallsvenskan 2016, det är första gången på tre år där en klubb med högst intäkter och kostnader inte vinner, FC Rosengård hamnade på en första plats både 2014 och 2015.

Vi kan fortsatt konstatera att de råder ett samband mellan rangordning utifrån årets kostnader, årets intäkter och årets tabellposition. Topp sex i respektive rangordning hamnar även överst i tabellen. Det krävs alltså höga intäkter för att kunna investera dessa i verksamheten och spelare som möjliggör sportslig framgång, även om det inte är någon form av garanti. Långsiktigt kan klubbar tjäna på att investera i sin

ungdomsverksamhet för att få fram egna talanger, i form av mindre transferskostnader och bättre precision vid rekryteringar, förutsatt att man kan behålla sin plats i Damallsvenskan.

Umeå IK FF och Mallbackens IF lyckades inte klara sig kvar i Damallsvenskan, trots att dessa klubbar inte hade minst intäkter och kostnader åkte de ner. Båda klubbarna ligger trots det i bottenkiktet för respektive rangordning. Även om en slutsats inte går att dra, så styrks sambandet mellan rangordning över intäkter och kostnader gentemot tabellposition, då klubbar med begränsade ekonomiska resurser inte har möjlighet att lägga ner kostnader som behövs för att nå en topplacering. En eventuell storsatsning från klubbar med mindre intäkter kan även innebära en negativ ekonomisk utveckling som i sin tur kan äventyra serieplatsen.

Ideellt arbete från kanslipersonal, ledare och spelare har under många år haft en stor betydelse för de Damallsvenska klubbarna och damfotbollen allmänt. Det i sin tur kan ha en någorlunda betydelse till att nedlagda kostnader inte alltid har ett samband med tabellplaceringen, med anledning av att de arbetet som läggs ner ideellt inte syns i redovisningen.

Elitlicensens regler i korthet

På Förbundsmötet i mars 1999 beslutades att införa en svensk elitlicens för spel i Allsvenskan och Superettan. Denna licens trädde i kraft från och med år 2002, och baserades första gången på boksluten år 2001, varvid licenser för säsongen 2003 behandlades, och beviljades.

Från och med år 2005, vid första tillfället med utgångspunkt från 2004 års bokslut, omfattar elitlicens även klubbar i Damallsvenskan. Detta innebär att dessa klubbar ska redovisa noll eller positivt eget kapital i föregående års bokslut för att inte riskera sin licens inför säsongen efter innevarande säsong. Årsredovisningarna för 2016 ligger således till grund för licensbehandlingen inför säsongen 2018.

För att få elitlicens får man inte ha negativt eget kapital. Om en klubb inte uppnår att ha noll eller positivt eget kapital skall i första hand en handlingsplan upprättas angående hur man under året skall uppnå minst noll i eget kapital. Om Licensnämnden bedömer att handlingsplanen är realistisk anses klubben ha uppfyllt kriteriet för det egna kapitalet. Om Licensnämnden bedömer att handlingsplanen är orealistisk avkrävs klubben att senast den 1/10 inlämna ett periodiserat bokslut per den 31/8 som visar att det egna kapitalet är noll eller positivt samt en likviditetsplan som visar att föreningen kan klara sina betalningar under resten av året. Om dessa krav inte uppfylls, och inte särskilda skäl finns för undantag sker degradering ner en division nästkommande år. Formellt beslut angående detta fattas av Representantskapsmötet i november. Jämför nedan sammanställningen över klubbarnas egna kapital per den 31 december 2016.

Följer klubben en av Licensnämnden godkänd handlingsplan så att man uppnår minst noll i eget kapital vid närmast efterföljande årsredovisning så har klubben uppfyllt kriteriet för det egna kapitalets storlek vid licensprövningen inför nästkommande säsong.

Om klubben inte klarar att följa handlingsplanen och vid nästkommande årsredovisning fortfarande har negativt eget kapital åläggs klubben att upprätta ett periodiserat bokslut per den 31 augusti som visar att det egna kapitalet är positivt eller noll och inlämna denna senast den 1 oktober, samt en likviditetsplan som visar att klubben kan klara sina betalningar under resten av året. Om dessa krav inte uppfylls och särskilda skäl inte finns för undantag sker degradering en division inför nästkommande säsong. Beslut om detta fattas av vid Representantskapsmötet i november.

Om klubben återigen i årsredovisningen redovisar negativt eget kapital, efter att man under hösten innan, erhållit elitlicens utifrån periodiserat bokslut och inlämnad likviditetsplan, har klubben att senast den 1 oktober påföljande år visa ett periodiserat bokslut per den 31 augusti som visar att det egna kapitalet är positivt eller noll, en likviditetsplan som visar att klubben kan klara sina betalningar under resten av året samt en resultatprognos som visar att klubben kommer att redovisa ett eget kapital som är positivt eller noll per den 31 december det året.

De två ytterligare ekonomiska krav för elitlicens som finns är att det dels per den 31 augusti inte får finnas några förfallna skulder avseende skatter och allmänna avgifter, skulder till SvFF, SDF eller annan medlemsklubb som inte kan kvittas mot fordringar, dels att styrelsen skall intyga att klubben har ekonomiska förutsättningar att driva verksamheten nästkommande år. Om skulder av angivet slag är förfallna detta datum och/eller styrelsen inte kan intyga att klubben har förutsättningar för fortsatt drift nästkommande år ska elitlicens för nästkommande år inte beviljas.

Licenssökande kan få negativt beslut i Licensnämnden prövat i Appellationsnämnden. Elitlicens erhålles för ett år i taget. Se vidare Reglemente för Elitlicensen med Anvisningar till Elitlicensens ekonomikriterier på Svenska Fotbollförbundets hemsida www.svenskfotboll.se/ekonomi.

Damallsvenska klubbarnas egna kapital och soliditet

Eget kapital och soliditet 2016 samt elitlicenskonskvens 2018

	Eget kapital, tkr	Totalt kapital, tkr	Soliditet	Elitlicenskonskvens inför år 2018
Djurgårdens IF FF 1)	15 540	25 105	62%	Klarar EK kriteriet för licens 2018
Vittsjö GIK 2), 3)	2 982	7 366	40%	Klarar EK kriteriet för licens 2018
Piteå IF 3)	1 644	3 003	55%	Klarar EK kriteriet för licens 2018
Kvarnsvedens IK 3)	1 535	7 605	20%	Klarar EK kriteriet för licens 2018
Mallbackens IF	1 340	6 900	19%	Spelar i Elitettan 2017
Kopparbergs/Göteborg FC	575	1 147	50%	Klarar EK kriteriet för licens 2018
Eskilstuna United DFF	281	1 008	28%	Klarar EK kriteriet för licens 2018
Linköpings FC	54	1 392	4%	Klarar EK kriteriet för licens 2018
FC Rosengård 4)	24	10 677	0%	Klarar EK kriteriet för licens 2018
Umeå IK FF	13	1 118	1%	Spelar i Elitettan 2017
Kristianstads DFF	-425	308	Negativt	Periodiserat bokslut, likviditetsplan, Prognos, helårsbokslut 2017
KIF Örebro DFF	-981	815	Negativt	Handlingsplan godkänd av licensnämnden
* Totalt	22 582	66 444		

1) Avser dam- och ungdomsverksamhet (pojke- och flick)

2) Avser hela koncernen

3) Flersektionsförening

4) Avser dam- och herrfotbollen

Tabell 12

Av tolv klubbar som spelade i Damallsvenskan 2016 hade 10 stycken positivt eget kapital och 2 stycken negativt, en klar förbättring från föregående år då 4 klubbar visade ett negativt eget kapital.

Totalt redovisade klubbarna ett samlat eget kapital uppgående till + 22 582 tkr per 31 december 2016 (2015:+ 36 497 tkr). Det egna kapitalet har sjunkit jämfört med föregående år vilket i sin tur har med att AIK åkte ner inför säsongen 2016, varpå deras egna kapital innefattade hela AIK Fotboll koncernen.

Nyuppflyttade Djurgårdens IF FF redovisar det klart största egna kapitalet, som omfattar dam och ungdomsverksamheten (Pojk- och flick). Det egna kapitalet mäts alltid för hela föreningen tillskillnad från resultatet, som endast avser fotbollsverksamheten oavsett om föreningen har andra idrottssektioner. Vittsjö GIK och Piteå IF är exempel på klubbar där flersektionsföreningar oftast har en större ekonomi, då båda klubbarna haft ett starkt eget kapital under de senaste åren.

KIF Örebro DFF är en av två klubbar som redovisar ett negativt eget kapital, de lämnade därför in en handlingsplan för att visa att de egna kapitalet kan återställas till minst noll vid 2017 års utgång, handlingsplanen godkändes senare av licensnämnden.

Kristianstads DFF är den andra klubben, de har att upprätta ett periodiserat bokslut per 31 augusti 2017. Därutöver ska de för att beviljas elitlicens för säsongen 2018, upprätta en likviditetsplan, som visar att de klarar sina betalningar för återstående del av 2017, samt upprätta en prognos för helårsbokslutet, som visar minst noll i eget kapital 31 december 2017.

För de till år 2017 års Damallsvenska nyuppflyttade klubbarna var det egna kapitalet och elitlicensförutsättningarna följande.

	<u>Eget kapital, tkr</u>	<u>Elitlicenskonsekvens inför år 2018</u>
Hammarby IF DFF	+ 1	Klarar EK kriteriet för licens 2018
IF Limhamn Bunkeflo	- 1 697	Handlingsplan godkänd av licensnämnden

Samtliga klubbar som medverkade i Damallsvenskan 2016 och de nyuppflyttade för säsongen 2017 har under våren fått ett delbeslut, beträffande elitlicens inför säsongen 2018. Elva klubbar klarar eget kapitalkriteriet att jämföra med tio klubbar föregående år, vilket innebär att klubben har haft ett positivt eget kapital (eller noll) eller fått sin handlingsplan godkänd av Licensnämnden. Likt 2015 kommer en klubb att lämna in ett periodiserat bokslut. Under hösten går Licensnämnden igenom de inlämnade periodiserade boksluten samt övriga kriterier, rörande samtliga klubbar, som ska uppfyllas för att kunna ge slutlig licens inför nästkommande säsong.

2016 var Hammarby IF DFF:s sista verksamhets år som egen förening, verksamheten kommer från och med 2017 att överföras till Hammarby IF FF. Det egna kapitalet för Hammarby IF FF uppgår till 18 802 tkr per 31 december 2016. Det i sin tur kommer påverka siffrorna för det samlade egna kapitalet inför följande säsong.